

Romssa ja Finnmárkku stáhtahálddašeaddji Tromssan ja Finmarkun staatinhallittija Vår dato: Vår ref:

10.12.2021 2021/10348

Deres dato: Deres ref: 25.11.2021 21/507

LOABÁGA SUOHKAN / Lavangen kommune Nesveien 7 9357 TENNEVOLL Saksbehandler, innvalgstelefon

Heidi Pedersen, 78 95 05 48

# Vedtak i klagesak om innsyn – kommunens vedtak oppheves

Vi viser til Lavangen kommunes oversendelse av klagesak i brev av 25. november 2021. Saken gjelder klage over avslag på innsyn i maskinlesbar valgprotokoll fra stortings- og sametingsvalget 2021.

\*\*\*

Statsforvalteren opphever Lavangen kommunes vedtak av 2. november 2021 om å kun gi innsyn i signert versjon av valgprotokoller for stortings- og sametingsvalget 2021.

Saken returneres kommunen for ny behandling på grunn av manglende utredning av muligheten for å gi innsyn i maskinlesbart format av de aktuelle dokumentene.

\*\*\*

## Sakens bakgrunn

Statsforvalteren forutsetter at saken er godt kjent for både Lavangen kommune og klager. Vi vil likevel gi et kort sammendrag av sakens faktiske side slik det er blitt opplyst for oss gjennom kommunens og klagers oversendelse av sakens dokumenter.

Prosjekt Åpne Valgdata sendte den 28. september 2021 e-post til Lavangen kommune, med følgende innsynskrav:

«Jeg ønsker innsyn i valgprotokoll for stortingsvalget 2021, og eventuell sametingsvalget 2021. Ofte kalt "Valgprotokoll for valgstyret" eller "Valgstyrets møtebok". Jeg ønsker at den er maskinlesbar, altså ikke innskannet (slik de signerte ofte er). Dette fordi vi skal lese ut data fra den.

#### Søker altså innsyn i:

- 1. Valgprotokoll Stortingsvalget 2021 Lavangen kommune
- 2. Hvis dere har: Valgprotokoll Sametingsvalget 2021 Lavangen kommune»



Prosjekt Åpne Valgdata purret på innsynskravet den 4. og 15. oktober 2021, før de forsøkte å sende purring fra en ny epostadresse den 31. oktober 2021. Purringen av 31. oktober 2021 ble besvart av kommunen den 1. november 2021, som la ved møteprotokoller fra valgstyret. I e-post av samme dag, presiserte Prosjekt Åpne Valgdata at innsynskravet gjaldt valgprotokoller i original form og ikke møteprotokoller. Den 2. november sendte Lavangen kommune ut valgprotokoll for stortingsvalget og sametingsvalget. Prosjekt Åpne Valgdata svarte samme dag at det de ønsket innsyn i, var usignert PDF direkte fra EVA Admin. Det var ikke ønskelig med signert PDF, da denne ikke kunne brukes maskinelt. Den 4. november 2021 svarte Lavangen kommune at den ikke hadde mulighet til å sende noe annet enn det Prosjekt Åpne Valgdata allerede hadde fått. Samme dag svarte Prosjekt Åpne Valgdata at kommunen kunne hente ut valgprotokoll fra EVA Admin, og ba om at kommunen begrunnet et eventuelt avslag etter formkravene i offentlighetsloven. Lavangen kommune svarte den 5. november 2021 at kommunen hadde avsluttet alle tilganger i EVA, da den hadde fått ut det den trengte. Prosjekt Åpne Valgdata svarte kommunen i e-post av 8. november 2021, og fremholdt at svaret fra kommunen ikke var godt nok. Prosjekt Åpne Valgdata ba kommunen ta kontakt med systemleverandør for få hentet ut valgprotokoll, eventuelt avslå innsynskravet etter offentlighetsloven § 31.

På grunn av manglende svar fra kommunen, kontaktet Prosjekt Åpne Valgdata Statsforvalteren i epost av 16. november 2021, med klage på manglende svar på innsynskrav.

Statsforvalteren tilskrev kommunen den 23. november 2021, og ba om at innsynskravet ble behandlet, og eventuelt oversendt Statsforvalteren for klagebehandling dersom det ikke ble gitt fullt innsyn.

Lavangen kommune har i brev av 25. november 2021 fastholdt sitt vedtak om kun å gi innsyn i signert PDF-versjon av valgprotokollene. Kommunen opplyser at de kjøper inn egne PC-er for hvert valg, hvor det installeres et sikkerhetssertifikat, slik at valgansvarlige kan få tilgang til valgsystemet EVA. Det foretas ingen lagring på PC-ene, kun direkte utskrift fra en egen skriver koblet til PC-ene. Kommunen mener det derfor ikke var mulig med elektronisk overføring fra valgsystemet. Videre ble sikkerhetssertifikatet avinstallert på PC-ene 13. oktober 2021. Kommunen mener at den dermed ikke hadde mulighet til å imøtekomme kravet fra Prosjekt Åpne Valgdata om innsyn i usignert PDF direkte fra EVA Admin.

Statsforvalteren oppfattet kommunens brev som en oversendelse av klagesaken til klageorganet, og oversendte brevet til Prosjekt Åpne Valgdata for eventuelle kommentarer den 30. november 2021.

I e-post av 1. desember 2021 har Prosjekt Åpne Valgdata kommentert kommunens brev av 25. november 2021. Prosjekt Åpne Valgdata mener for det første at kommunen mottok innsynskravet 28. september 2021, og at det er kommunens ansvar at den ikke har tilstrekkelige rutiner som sørger for at reelle innsynskrav ikke blir filtrert ut som søppelpost. Det vises til at andre kommuner har gjort grundige undersøkelser, og funnet ut at e-postene ble satt i karantene da e-postadressen inneholdt kommunens navn. Det har imidlertid blitt sendt e-post fra Microsoft til kommunen med beskjed om at dette har skjedd. Videre opplyser Prosjekt Åpne Valgdata at både Gratangen og Salangen kommune som Lavangen kommune har vist til i sitt svar, har sendt valgprotokoller i riktig format. Prosjekt Åpne Valgdata stiller også spørsmål ved at kommunen ikke har estimert hvor lang tid det tar å sette opp EVA-tilkoblingen på en ny maskin, eller vurdert om Valgdirektoratet kan bistå med å få hentet ut valgprotokollen i maskinlesbart format.

I telefonsamtale med Lavangen kommune den 9. desember 2021, har Statsforvalteren forsøkt å få avklart om det er mulig for kommunen å få tilgang til valgprotokollen i maskinlesbart format, og hva



som eventuelt skal til. Ifølge kommunen har den ikke undersøkt om det vil være mulig å få tilgang til valgsystemet igjen, men legger til grunn at det vil medføre en del ekstraarbeid med blant annet installering av nye sikkerhetssertifikater.

## Statsforvalterens kompetanse

Det følger av offentlighetsloven § 32 første ledd at Statsforvalteren er klageinstans for kommunale vedtak om innsyn truffet i medhold av offentlighetsloven.

Statsforvalterens kompetanse i klagesaker følger av forvaltningsloven § 34. Statsforvalteren kan prøve alle sider av saken, derunder saksbehandlingen, lovanvendelsen og skjønnsutøvelsen. Statsforvalteren kan også ta opp forhold som ikke er nevnt i klagen.

## Statsforvalterens vurdering

Ved behandlingen av klagesaker etter offentlighetsloven gjelder forvaltningslovens regler så langt de passer, jf. offentlighetsloven § 32 tredje ledd. Klagen er fremmet innen utløpet av klagefristen av en part med rettslig klageinteresse, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29.

Hovedregelen etter offentlighetsloven § 3, er at forvaltningens saksdokumenter, journaler og lignende register er offentlige og at alle kan kreve innsyn i disse. Begrensninger i innsynsretten må følge av lov eller forskrift med hjemmel i lov. De grunnleggende hensynene bak prinsippet om offentlighet blir omtalt som demokratihensynet, kontrollhensynet og hensynet til rettssikkerhet, jf. Justisdepartementets «Rettleiar til offentleglova», s. 11. Det er et sentralt moment at borgerne gjennom innsynsretten skal kunne kvalitetssikre offentlig informasjon, slik at det skapet tillit til forvaltningen.

Det følger av offentlighetsloven § 30 første ledd at retten til innsyn gjelder alle eksisterende format av et dokument med mindre dette allerede er allment tilgjengelig. Videre følger det av offentlighetsloven § 9 at alle kan kreve innsyn i en sammenstilling av opplysninger som er elektronisk lagret i databasene til organet, dersom sammenstillingen kan gjøres med enkle fremgangsmåter. Det er uklart for Statsforvalteren om valgprotokollen eksisterer som et ferdig dokument i valgsystemet EVA, eller om det må produseres på nytt for å besvare innsynskravet. Slik vi ser det, vil dette være avgjørende for om det er § 30 eller § 9 som er hjemmel for å kreve innsyn i opplysningene i et maskinlesbart format. Prosjekt Åpne Valgdata viser selv til at det har bedt om innsyn etter offentlighetsloven § 9 i sin e-post til kommunen av 4. november 2021.

Vilkåret for å kunne kreve innsyn i en sammenstilling av opplysninger etter offentlighetsloven § 9 er som nevnt at opplysningene er elektronisk lagret i databasene til organet, og at sammenstillingen kan gjøres med enkle fremgangsmåter. Lavangen kommune har ikke undersøkt hvorvidt den kan få gjenopprettet tilgang til valgsystemet, og har heller ikke sagt noe om hvor ressurskrevende det eventuelt vil være å gi innsyn i opplysningene i et maskinlesbart format. På denne bakgrunn finner Statsforvalteren se at avslaget på innsyn i maskinlesbart format ikke er tilstrekkelig begrunnet, og at saken ikke er godt nok utredet, jf. forvaltningsloven § 17.

Statsforvalteren har vurdert muligheten for selv å treffe nytt vedtak i saken, men finner basert på det ovennevnte at saken ikke er tilstrekkelig opplyst til at vi kan ta stilling til om opplysningene er mulig å fremskaffe i maskinlesbart format. Vi finner derfor at vedtaket må oppheves, og saken sendes tilbake for ny behandling. Kommunen må i den fornyede vurderingen undersøke om det er mulig å fremskaffe valgprotokoller i maskinlesbart format slik Prosjekt Åpne Valgdata har bedt om, jf. offentlighetsloven § 9.



Med hjemmel i offentlighetsloven § 32 treffer Statsforvalteren følgende

#### vedtak:

Statsforvalteren opphever Lavangen kommunes vedtak av 2. november 2021 om å kun gi innsyn i signert versjon av valgprotokoller for stortings- og sametingsvalget 2021.

Saken returneres kommunen for ny behandling på grunn av manglende utredning av muligheten for å gi innsyn i maskinlesbart format av de aktuelle dokumentene.

\*\*\*

Dette vedtaket er endelig og kan ikke påklages. Klager anses orientert gjennom kopi av dette brev. Vi gjør oppmerksom på retten til å gjøre seg kjent med sakens dokumenter, jf. forvaltningsloven §§ 18 og 19.

Med hilsen

Tone Selseth Bertheussen (e.f.) leder for juridisk seksjon

Heidi Pedersen seniorrådgiver juridisk

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Prosjekt Åpne Valgdata munira.olsrud@offpost.no